

**MINISTARSTVO ODBRANE
BOSNE I HERCEGOVINE**

**GENERALNI INSPEKTORAT
ГЕНЕРАЛНИ ИНСПЕКТОРАТ**

IZGRADNJA INTEGRITETA

**U MINISTARSTVU ODBRANE I ORUŽANIM SNAGAMA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Izgradnja integriteta u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH

Decembar 2020. godine

Izdavač:

Generalni inspektorat
Ministarstva odbrane BiH

Za izdavača:

Generalni inspektor
brigadni general Mirsad Ahmić

Pripremili:

Generalni inspektorat Ministarstva odbrane BiH
Ured za odnose s javnošću MO BiH
(Uma Sinanović, Vanja Rakanović)

Generalni inspektorat MO BiH

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 98.
71000 Sarajevo
Kontakt: 033-756-437
gi@mod.gov.ba

Tehničku pripremu i štampu podržao:

Centre for Integrity
in the Defence Sector - CIDS

Tehnička priprema i štampa:

„ERMEX“ d.o.o.
II sarajevske brigade 80,
71123 Istočno Sarajevo
Telefon: 057/350-007
info@ermex.ba
www.ermex.ba

**MINISTARSTVO ODBRANE
BOSNE I HERCEGOVINE**

**IZGRADNJA INTEGRITETA
U MINISTARSTVU ODBRANE I ORUŽANIM SNAGAMA
BOSNE I HERCEGOVINE**

POLITIKE | PROCESI | USPJESI | IZAZOVI

Sadržaj

Uvodne riječi zvaničnika Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH	5
Značaj integriteta u sistemu odbrane: O čemu i zašto govorimo?	11
Sistem integriteta u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH	14
Postignuća u izgradnji integriteta	18
Izazovi izgradnje integriteta u narednom periodu	26
Drugi o nama	28

Ministar odbrane BiH dr. Sifet Podžić

Sretan sam što imam još jednu priliku da naglasim koliko je važno pitanje integriteta za sektor odbrane. Nedostatak integriteta, profesionalnosti ili odgovornosti stvara prostor za korupciju. Korupcija je svakodnevna sigurnosna prijetnja modernom društvu pa tako i u sistemu odbrane, što zahtijeva rad i ustrajnost svih subjekata u sistemu odbrane na individualnoj i institucionalnoj izgradnji integriteta, transparentnosti procesa i odgovornosti u društvu pa tako i na svim nivoima komandovanja i kontrole. To opredjeljenje se temelji na demokratskim vrijednostima, vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava, odgovornom upravljanju resursima i pravovremenom suzbijanju zloupotreba koje dovode do korupcije. Sektor odbrane, uključujući i Oružane snage Bosne i Hercegovine, društveni je segment koji ima svoje specifičnosti, te je stoga i poštivanje ovih vrijednosti posebno važno. S obzirom na važnost integriteta, imajući u vidu poteškoće s kojima se suočavamo, nepokolebljivo suprotstavljanje rizicima koji ugrožavaju prosperitet našeg društva, pa tako i sistema odbrane, poseban je prioritet u našem djelovanju.

Promovirajući integritet kao trajnu vrijednost, oslanjamo se i na svoja iskustva, kao i iskustva međunarodnih subjekata i naših partnera. Ministarstvo odbrane BiH prepoznaje važnost institucija koje posebnu pažnju posvećuju izgradnji integriteta. To se prije svega odnosi na institucije BiH, kao što su Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Ured parlamentarnog vojnog povjerenika, Ured za reviziju institucija BiH, Institucija ombudsmena BiH te druge agencije za provođenje zakona u BiH. Saradnja sa međunarodnim subjektima u oblasti jačanja integriteta je izuzetno važna, a što se prije svega odnosi na saradnju sa NATO-om u okviru programa „Building Integrity“, tj. Izgradnje integriteta i sprečavanja korupcije u sektoru odbrane. Također,

izuzetno važan partner MO i OS BiH u ovoj oblasti je i Centar za integritet u sektoru odbrane (CIDS) iz Osla, ali i drugi partneri kao što su Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva u BiH, Ured za odbrambenu saradnju Sjedinjenih Američkih Država u BiH, komanda EUFOR-a u Sarajevu, Misija OSCE-a u BiH, Transparency International (TI) i druge organizacije i nevladin sektor.

Naš zajednički rad pomogao nam je da identifikujemo brojne primjere dobre prakse koji su osigurali respektabilnu procjenu osjetljivosti i rizika od korupcije u MO BiH. Također, kroz rad Generalnog inspektorata MO BiH i Sistema inspektora u OS BiH osigurao se izuzetno značajan nivo svijesti o važnosti integriteta u našem radnom okruženju te se konstantno promovira značaj vladavine prava i jednakih mogućnosti, kao i potrebe sprečavanja svakog oblika nepravilnosti u sistemu odbrane.

Period iza nas bio je vrlo dinamičan u smislu razvijanja svijesti o važnosti etike, integriteta i usvajanja politika i planova za borbu protiv korupcije. Pored kontinuiranog i pravovremenog reagiranja na zahtjeve za djelovanje inspektora i nadležnih u lancu komandovanja i kontrole po navodima o nepravilnostima u sistemu odbrane, čime se ublažavaju potencijalne negativne posljedice, također ulažemo velike napore u sprečavanje i uklanjanje temeljnih uzroka svih oblika nepravilnosti pa tako i korupcije. Sistemski i sveobuhvatan pristup koji insistira na savjesnosti i odgovornosti svih u sistemu odbrane je istovremeno i alat i cilj. Stoga smo osigurali jačanje strateškog planiranja i djelovanja u oblasti jačanja integriteta i profesionalizma čime se, također, prevenira koruptivno ponašanje. U tom smislu, MO BiH ima jasno artikuliranu politiku izgradnje integriteta i sprečavanja i borbe protiv korupcije koji utvrđuje opće zahtjeve i smjernice, ovlasti i metode provođenja. Usvojeni su novi Plan za izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije za period 2020-2024. godine, kao i Akcioni plan MO BiH za prevenciju korupcije za vrijeme trajanja pandemije COVID-19, koji su snažno sredstvo za djelovanje, ali i praćenje provođenja mjera i aktivnosti u predmetnoj oblasti.

Svjesni smo da je provođenje planova i politika usko povezano sa efikasnom komunikacijom sa svim subjektima u sistemu odbrane. Prenošnje poruke i adekvatna obuka osoblja su nezamjenjiv alat i sredstvo u ovim naporima. Stoga, ponosni smo na rad Generalnog inspektorata, Centra za obuku za operacije podrške miru, ali i svih nosilaca funkcija u sistemu odbrane u provođenju naloženih mjera.

Na kraju, želio bih naglasiti da se reforma sektora odbrane u BiH doživljava kao najuspješnija reforma u našem društvu, a mi ćemo i dalje ulagati napore da zadržimo tu percepciju. Napori na izgradnji integriteta svakog pojedinca, institucije i društva u cjelini će doprinijeti da se taj cilj i ostvari. Svjesni važnosti ovog procesa, posvećeni smo daljnjoj saradnji sa NATO-om, CIDS-om i drugim važnim partnerima u ovom polju. Pozitivna iskustva i izvrsni rezultati programa u oblasti jačanja integriteta poticaj su da i dalje ostanemo proaktivni partner i saradnik, kao i korisnik alata dostupnih u okviru spomenutih institucija i partnera.

Zamjenik ministra odbrane BiH za politiku i planove MBA Mijo Krešić

Kao predsjedavajući Odbora za izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije u Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine, izražavam lično zadovoljstvo što MO BiH predstavlja primjer dobre prakse u institucijama BiH, s ciljem ispunjavanja uslova i obaveza koje je BiH artikulirala kroz određena zakonska rješenja, ali i provedbene i planske dokumente MO i OS BiH u oblasti prevencije i borbe protiv korupcije. Opređeljenost MO BiH na putu jačanja integriteta i prevencije i borbe protiv korupcije, kao i do sada, uvijek treba da podrazumijeva niz napora s ciljem osiguranja transparentnosti procesa prijema u OS BiH, upravljanja karijerom, odabira i selekcije profesionalnih vojnih lica za mirovne operacije, javnih nabavki i dr. Pored toga, posebno važnim cijenim naglasiti da je svako od nas, koji smo u strukturi MO i OS BiH, pozvan svojim ličnim integritetom oduprijeti se bilo kakvom obliku korupcije i to je najsnažnije i najefikasnije sredstvo za sprečavanje takvih pojava. Zagovaranjem i jačanjem takvog stava značajno ćemo doprinijeti još većem stepenu prepoznatljivosti MO i OS BiH, kao institucije koja je predvodnik u borbi protiv svih oblika korupcije.

U skladu s tim, moramo svi zajedno raditi na jačanju integriteta kako u MO BiH tako i OS BiH, jer ćemo na taj način ojačati cijeli sistem i doprinijeti boljoj obaviještenosti bosanskohercegovačke javnosti o tome kako odbrambene institucije ispunjavaju svoje zakonske obaveze i troše javni novac.

Na ovaj način Ministarstvo odbrane BiH iskazuje trajno opredjeljenje da se rizicima neprofesionalnog ponašanja i nezakonitog djelovanja odlučno suprotstavi, ujedno jačajući naš doprinos nultoj toleranciji na korupciju. Izgradnja integriteta, visoki nivoi profesionalizma i odgovornosti, kao i promoviranje i zaštita ljudskih prava su u nadležnosti svih subjekata u lancu komandovanja, a posvećenost tome ostaje trajni zadatak.

Načelnik Zajedničkog štaba OS BiH generalpukovnik Senad Mašović

Izgradnja integriteta u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine je utemeljena na dosljednom poštivanju Zakona o odbrani BiH i Zakona o službi u OS BiH, te drugih propisa, visokom profesionalizmu, etici i potpunom izvršavanju misije OS BiH koji su od ključnog značaja za jačanje sistema odbrane, a time i prevencije i borbe protiv korupcije. Obaveze definirane u Planu integriteta i borbe protiv korupcije u MO i OS BiH za period 2020-2024. godine, kao i drugim aktima MO i OS BiH, jasno su artikulirani ciljevi, nosioci i očekujući efekti djelovanja u sistemu odbrane. Obzirom da su jačanje integriteta, transparentnosti i odgovornosti te smanjenje rizika od korupcije u nadležnosti Generalnog inspektorata, očekujem da će Generalni inspektorat MO BiH i Sistem inspektora u OS BiH, kao i do sada, i u narednom periodu nastaviti raditi na implementaciji mjera izgradnje integriteta, ali i na sprečavanju pojave eventualne korupcije u svim dijelovima odbrambenog sistema kao jedne od najrazornijih faktora bilo kojeg sistema ili organizacije.

Naravno, bitna stavka u izgradnji i jačanju integriteta pripadnika OS BiH predstavlja i rad na uvećanju plaća pripadnika OS BiH, poboljšanju uslova života i rada te dostupnosti resursa za potrebe pripadnika OS BiH. Nezamjenjivu ulogu u svemu ovome ima lanac komandovanja i kontrole koji se mora dodatno jačati, kako bismo bili spremni da se nosimo sa sadašnjim i budućim izazovima. U pogledu navedenog, veoma bitnim cijenim naglasiti da je neophodno da se svi u odbrambenom sistemu upoznaju sa Vizijom načelnika Zajedničkog štaba OS BiH za period 2019-2023. godine, koju sam odobrio, te da realizacijom ciljeva, definiranim u navedenom dokumentu, uveliko možemo doprinijeti jačanju sistema, ali i integriteta i borbe protiv korupcije.

Na kraju, želim iskoristiti priliku da pozovem sve pripadnike OS BiH da zadrže kontinuitet saradnje sa Generalnim inspektoratom MO BiH te da svi zajedno budemo pokretačka snaga u implementaciji integriteta, borbe protiv korupcije, izgradnje profesionalizma i promociji etičkih standarda, a sve u cilju jačanja odbrambenog sistema.

Generalni inspektor brigadni general Mirsad Ahmić

Briga o stanju integriteta u svakoj javnoj instituciji je od značaja za građane Bosne i Hercegovine pa je to važno pitanje i za Ministarstvo odbrane i Oružane snage Bosne i Hercegovine, jer naši građani očekuju da institucije odbrane budu od povjerenja i ugleda. Da bismo opravdali takvu percepciju građana prema našoj instituciji, važno je da vodimo računa o njenom ugledu. Taj ugled možemo sačuvati i ako, između ostalog, osiguramo zahtijevani nivo profesionalizma, etike, odnosno integriteta, a potom da to stanje održavamo. To je lako kazati, ali nije lako ostvariti. Stoga, u naporima izgradnje integriteta svi treba da damo svoj doprinos.

Ministarstvo odbrane BiH je donijelo niz akata kojima se uređuje organizacija i odgovornosti svih subjekata u sistemu odbrane po pitanju izgradnje integriteta u našoj instituciji.

U skladu s tim, Generalni inspektorat MO BiH je organizaciona jedinica koja u okviru svojih funkcija definiranih Zakonom o odbrani BiH provodi ključne aktivnosti u oblasti jačanja integriteta u saradnji sa drugim organizacionim jedinicama i Zajedničkim štabom OS BiH, ali i sa našim partnerima. Njegova uloga je da zapravo koordinira i prati provođenje Politike izgradnje integriteta i borbe protiv korupcije u MO BiH, koordinira i prati realizaciju aktivnosti definiranih kroz implementaciju Partnerskog cilja, ali i kroz program „Jačanje integriteta“ u okviru saradnje sa NATO-om koordinira i prati aktivnosti u okviru Plana aktivnosti i saradnje MO BiH i Centrom za integritet u odbrambenom sektoru (CIDS), te provodi aktivnosti u okviru saradnje sa Transparency Internationalom, OSCE-om, Institucijom ombudsmena za ljudska prava BiH i Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije. Pored navedenih institucija, Generalni inspektorat MO BiH, u okviru zaštite ljudskih prava pripadnika OS BiH, ostvaruje izuzetnu saradnju i sa Uredom parlamentarnog vojnog povjerenika. Izuzetno značajna i uspješna saradnja se ostvaruje sa NATO Štabom i EUFOR-om

u Sarajevu. Također, saradnja u predmetnoj oblasti ostvaruje se sa Ambasadom Sjedinjenih Američkih Država u Sarajevu kroz Program edukacije inspektora MO i OS BiH u SAD-u, ali i sa Ambasadom Ujedinjenog Kraljevstva u BiH, kroz edukacijsku i materijalnu podršku u oblasti jačanja sistema inspektora u MO i OS BiH.

Posebno što treba naglasiti je podrška ministra odbrane dr. Sifeta Podžića, kao i njegovih prethodnika, koja se manifestira u podršci i provođenju funkcija inspektora. Također, tu je i saradnja sa ključnim personalom u MO i OS BiH koji svojim djelovanjem provode aktivnosti iz normativnih i planskih akata, kojima je regulirana oblast jačanja integriteta, kao i preporuke Generalnog inspektorata čijim se provođenjem rješavaju pojedinačni, ali i sistemski problemi u sistemu odbrane.

Opredjeljenje MO BiH i jasna vizija u oblasti jačanja integriteta i prevencije bilo kojeg oblika nepravilnosti je stalni zadatak inspektora u sistemu odbrane. U posljednjim godinama permanentan rast broja zahtjeva za djelovanje inspektora zapravo pokazuje stepen povjerenja pripadnica i pripadnika MO i OS BiH u ovu instituciju.

Radeći na predmetima, inspektori vrlo često pored konkretnih preporuka za predmetna pitanja predlažu i sistemska rješenja kojim se unapređuje sistem, a što je rezultiralo nizom izmjena postojećih i izrada novih podzakonskih akata.

Obzirom da je jedna od nadležnosti generalnog inspektora savjetovanje ministra odbrane u vezi s uklanjanjem okolnosti koji štete moralu, djelotvornosti i reputaciji OS BiH, Generalni inspektorat i Sistem inspektora će kontinuirano raditi na jačanju integriteta u sistemu odbrane, a koji je izuzetno važan preduslov za otklanjanje eventualnih štetnih okolnosti koje štete moralu, djelotvornosti i ugledu OS BiH.

Integritet je osobina rukovođenja snažnim principima ili potpuna operativnost, netaknutost i interna dosljednost u primjeni dogovorenih principa i standarda. Osobe imaju integritet ako svoj posao rade pošteno, stručno i potpuno. Na organizacionom nivou, integritet bi trebalo institucionalizirati ugrađivanjem visokih moralnih standarda u organizacije, preduzeća i javne urede.

Značaj integriteta u sistemu odbrane: O čemu i zašto govorimo?

Prema organizaciji Transparency Internationala, *korupcija je zloupotreba povjerene ovlasti za sticanje lične dobiti*. S druge strane, integritet se može posmatrati kao suprotnost korupciji.

Znamo da korupcija podriva odbrambene i sigurnosne sposobnosti svake zemlje i da uzrokuje rasipanje novca, lošu raspodjelu resursa i kupovinu neadekvatne opreme. To može ugroziti živote osoblja i smanjiti operativnu učinkovitost. Korupcija smanjuje povjerenje javnosti i prihvaćenost vojske općenito. Također, smanjuje resurse za civilne sektore privrede i može ometati druge dijelove vlade.¹

Rastuća zabrinutost zbog korupcije

Prema Centru za integritet u sektoru odbrane, mnogi visoki službenici u sektoru odbrane, visoki oficiri i ministri svjesni su rizika od korupcije u odbrani. Znaju da je povjerenje javnosti važno i da tajnost i korupcijski skandali štete tom povjerenju. Znaju da korupcija nagriza operativnu učinkovitost i izlaže njihove vojnike riziku ako je oprema koju koriste neadekvatna ili neispravna. Donedavno su visoki zvaničnici i lideri u sektoru odbrane u većini zemalja smatrali da je korupcija nešto s čim se drugi moraju boriti. Ko su ti drugi i šta su mogli učiniti u vezi s tim, pitanja su koja su prešutno ignorirana...

Političari i vojni lideri sve više mijenjaju svoje stavove prema suzbijanju korupcije. Zašto je došlo do ove promjene? Glavni razlozi za ovu promjenu stava su jednostavni:

1. *Zbog globalne finansijske krize*, budžeti za odbranu su pod pritiskom i vlade se moraju pobrinuti da se novac izdvojen za odbranu adekvatno troši.
2. Politički i vojni lideri shvataju da korupcija smanjuje povjerenje javnosti u sektor odbrane *do te mjere da potkopava samu vladu*. Korupcija velikih razmjera izazvat će ogorčenje javnosti i može dovesti do socijalnih nemira i pobuna.
3. Nedavno iskustvo u operacijama, posebno u Afganistanu, pokazalo je ogromne gubitke i ogromne sume su protračene zbog korupcije.

S globalnim budžetima za odbranu procijenjenim na 3,3 triliona KM i procijenjenih 20% gubitka zbog korupcije, vlade shvataju da će se u svakom budućem angažmanu u operacijama morati baviti rizicima od korupcije...²

1 <https://cids.no/>.

2 CIDS, Integrity Action plan: A handbook for practitioners in the defence establishments, 7-8.

Korupcija, mir i sigurnost

Korupcija je široko prepoznata kao globalna prijetnja miru i sigurnosti. Ovaj problem poprima ogromne razmjere u zemljama koje su pogođene sukobom ili se oporavljaju od sukoba, djelujući kao glavno ograničenje u razvoju mirnih i održivih društava i često dovodeći do silaznog trenda. Ovdje donosimo najvažnije izvode iz studije *Korupcija: Nепреpoznata prijetnja međunarodnoj sigurnosti*, Karnegijeve fondacije za međunarodni mir.

Korupcija je posebno zabrinjavajuća u postkonfliktnim društvima jer siromašnima i ugroženima uskraćuje osnovne usluge, ostavljajući ih da se plaše za sigurnost svoje porodice i nose se sa svakodnevnim iznudama. Time se narušava odnos između njih i institucija koje bi im trebale služiti. Iako siromašni često najviše trpe, ovaj katastrofalni ciklus nekažnjavanja ostavlja obične ljude obespravljenima, nesposobnim da traže pravdu na sudovima ili da pozivaju političare na odgovornost. To ih dodatno osiromašuje, ali i sije sjeme sukoba, prekidajući sve veze lojalnosti između ljudi i države koja je naizgled zarobljena privatnim interesima. S druge strane, ljudi koji imaju interesa i učestvuju u društvu vjerovatnije će odbiti one koji zagovaraju nasilje za ostvarivanje svojih ciljeva. Stoga ne iznenađuje što vidimo stalnu i nesretnu vezu između korupcije i sukoba.

Put prema naprijed podrazumijeva tretiranje korupcije kao hitnog problema, kroz bolje razumijevanje problema, osmišljavanje mjera za njegovo sprečavanje i rješavanje, uključujući akcione planove za borbu protiv korupcije u sektoru odbrane i potpunu posvećenost nacionalnih i međunarodnih lidera uključenih u rješavanje ovih sukoba. ... Korupcija se sve više prepoznaje kao glavna prijetnja stabilnosti i miru. ... Nije lak zadatak suočiti se s korupcijom, dok se istovremeno nastoji uspostaviti ravnoteža između stabilnosti, sigurnosti i legitimiteta, ali se daljnji napredak može i treba ostvarivati.

Korupcija povećava rizik od sukoba, a sukob povećava rizik od korupcije. To dvoje imaju simbiotski odnos koji prijeti miru i stabilnosti u državama koje su već preplavljene nasiljem.

Jasno je da korupcija negativno utiče na zaštitu ljudskih prava i razvoj. Kao što su Ujedinjene nacije istakle, države, na primjer, nisu u stanju da ispune svoje obaveze u pogledu ljudskih prava zbog korupcije. Korupcija šteti svim ljudskim pravima..., kao i pravu na razvoj. Korupcija je najštetnija za siromašne i marginalizirane, koji su posebno ovisni o javnim službama.

Smanjivanjem nivoa korupcije u post-konfliktnim državama povećava se ukupna sigurnost građana u tim državama i olakšava, npr. djelotvorno i odgovorno korištenje nacionalnih resursa. ... Stoga je rano sprečavanje sukoba s posebnim naglaskom na borbi protiv korupcije u nacionalnom interesu svih država, tako da se, u idealnom slučaju, izazovi u post-konfliktnim okruženjima mogu riješiti prije nego što njihove posljedice postanu šire.

Veza između korupcije i stabilnosti

Kaže se da korupcija podstiče sukob i nestabilnost na tri načina. Prvo, korupcija može podstaći društveni i politički gnjev, a posebno osjećaj nejednakosti i nepravde, jer korupcija iskrivljuje vladine odluke i podriva pružanje javnih usluga poput obrazovnih i zdravstvenih usluga. Takav gnjev mogu pokrenuti buntovnici kako bi izazvali ustanak protiv vlade i zadobili podršku naroda. ...

Drugo, traženje prilika za ostvarenje dobiti koje dolaze sa korupcijom (posebno u državama bogatim resursima) mogu pružiti poticaj za nasilni sukob, jer oni koji su isključeni iz vlasti i dobiti koriste nasilje da bi dobili pristup i kontrolu nad takvim prilikama. Ako je korupcija pretvorila državu iz niza institucija koje rade za javno dobro u niz institucija koje se koriste za ostvarivanje privatne koristi, onda država postaje nagrada za koju se treba boriti.

Konačno, korupcija može potkopati i kapacitet i legitimitet države. Crpljenjem resursa države i njihovim pogrešnim raspoređivanjem, korupcija slabi sposobnost države da pruža ključne javne usluge, uključujući sigurnost. Time se mogu direktno oslabiti kapaciteti sigurnosnih službi; na primjer, ako vojnici ostanu neplaćeni ili ako im je oprema neispravna ili stara zbog pronevjere budžeta za nabavke, vjerovatno će im slabiti i sposobnost i motivacija za odbranu države. Korupcija može umanjiti i legitimitet države jer vlada ne ispunjava očekivanja građana, povećavajući njihovu spremnost za nasilno rušenje postojećeg režima. ...

Vojske u zemljama u kojima je javna korupcija raširena stvaraju nepouzdana saveznike. Kako se sredstva za odbranu preusmjeravaju u novčanike moćnika, vojske su često loše obučene i opremljene, a njihovi sastavi puni „vojnika duhova“. Oficiri prodaju vojnu opremu i zalihe, između ostalog i neprijateljima protiv kojih bi se trebali boriti. Profesionalizam i sposobnosti vojske su neadekvatni za zaštitu granica, što takve države čini podložnim napadima.

Ukratko, cijenu korupcije između ostalih plaćaju vojnici i oficiri. U miru to je kroz nisku plaću, jer su sredstva za moguća povećanja plaća negdje u sistemu preusmjerena u privatne džepove. Ozbiljnije od toga, u slučaju angažmana oružanih snaga, korupcija dovodi u opasnost njihovo zdravlje i život zbog nedostajuće ili loše opreme. Na gubitku je i cijeli odbrambeni sistem jer ne može da zadrži najbolje u službi niti može zadobiti povjerenje međunarodnih partnera. Uz to, korupcija indirektno podriva finansijsku stabilnost odbrambenog sistema, jer investicije obilaze korumpirane ekonomije i time ne daju šansu za ekonomski rast.

Zbog svega rečenog, napori na izgradnji integriteta i borbi protiv korupcije zahtijevaju angažman svih pripadnika OS BiH i zaposlenih u MO BiH. Korupcija je odveć opasna da bi bila prepuštena samo nekolicini službenika koji su po službenoj dužnosti najpozvaniji da je sprečavaju.

Sistem integriteta u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH

Sistem jačanja integriteta i borbe protiv korupcije Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine (U daljnjem tekstu: MO BiH) predstavlja skup doktrinarnih i normativnih dokumenata MO BiH i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (U daljnjem tekstu: OS BiH) koji uključuju niz mjera, aktivnosti i nosilaca različitih funkcija kojima se vrši procjena stanja, utvrđuju rizici, dizajniraju odgovornosti i implementacija specifičnih mjera za korigovanje identifikovanih propusta u oblasti profesionalizma, etike, integriteta i rizika od korupcije u odbrambenom sektoru. Specifične aktivnosti, jasno identifikovani nosioci i rokovi, uz pokazatelje uspješne implementacije, se na taj način sistemski usmjeravaju i provode s ciljem jačanja integriteta i smanjenja rizika od korupcije i drugih oblika neprofesionalnog ponašanja, kako bi se podigli etički standardi i principi dobrog upravljanja. Organi i tijela Sistema integriteta u MO i OS BiH čine:

Doktrinarni akti MO BiH:

1. Strategija za borbu protiv korupcije BiH, 2015 - 2019. godina,
2. Politika izgradnje integriteta, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije u MO BiH i OS BiH iz 2013. godine (U daljnjem tekstu: Politika).

Normativni i planski akti MO i OS BiH:

1. Svi zakoni i propisi kojima se regulira rad u MO i OS BiH,
2. Pravilnik o saradnji parlamentarnog vojnog povjerenika BiH sa MO BiH, Generalnim inspektoratom pri MO i OS BiH iz 2009. godine,
3. Pravilo službe OS BiH iz 2012. godine,
4. Pravilnik o procjeni rizika od korupcije u MO BiH iz 2016. godine,
5. Etički kodeks ponašanja vojnih lica, kadeta i kandidata na obuci u MO i OS BiH iz 2019. godine,
6. Etički kodeks za učesnike u postupcima nabavke i prodaje u MO i OS BiH iz 2020. godine,
7. Kodeks državnih službenika u institucijama BiH iz 2013. godine,
8. Plan integriteta i borbe protiv korupcije MO BiH za period 2020 - 2024. godina,
9. Akcioni plan MO BiH za prevenciju korupcije za vrijeme trajanja pandemije „COVID 19“ iz 2020. godine.

Generalni inspektorat MO BiH

Generalni inspektorat MO BiH (U daljnjem tekstu: GI MO BiH) je osnovan 2005. godine Zakonom o odbrani BiH, kao organizaciona cjelina MO BiH. Na osnovu Zakona o odbrani BiH (čl. 53-55), GI MO BiH osigurava da vojna

lica u MO i OS BiH budu upoznata i ponašaju se u skladu sa Poglavljem VI. ovog zakona, kao i bilo kojim drugim kodeksom ponašanja ili propisima koje usvoji ministar odbrane, a koji se odnose na etičko ponašanje i profesionalizam.

U tom smislu, GI MO BiH ima sljedeće nadležnosti:

1. Obuka i obrazovanje profesionalnih vojnih lica u MO i OS BiH u profesionalnom i etičkom smislu.
2. Iniciranje, provođenje, kontrola i nadgledanje ispitivanja i istraga tvrdnji o lošem vladanju profesionalnih vojnih lica u MO i OS BiH.
3. Davanje savjeta ministru odbrane u vezi sa uklanjanjem okolnosti koji štete moralu, djelotvornosti i reputaciji OS BiH.
4. Davanje preporuka za propise i koordinacija uspostavljanja profesionalnih standarda i pravila moralnog rukovođenja, kako bi se poboljšala profesionalnost, etičko ponašanje i lične sposobnosti vojnih lica u MO i OS BiH.
5. Bilo koje profesionalno vojno lice u OS BiH ili drugi bh. državljani mogu uložiti žalbu ili zahtjev za pomoć GI MO BiH, a u vezi sa pitanjima koja su u njegovoj nadležnosti.

Odbor za izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije

Odbor za izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije (U daljnjem tekstu: Odbor za integritet) je tijelo koje je uspostavljeno na osnovu Politike izgradnje integriteta i borbe protiv korupcije u MO BiH iz 2013. godine. Obaveza Odbora je da se sastaje najmanje dva puta godišnje sa ciljem razmatranja pitanja od značaja za integritet u MO BiH. Ovim odborom predsjedava zamjenik ministra odbrane BiH za politike i planove.

Ekspertna radna grupa za izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije (ERG)

Ekspertna grupa za implementaciju Politike izgradnje integriteta, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije u MO i OS BiH (U daljem tekstu: Ekspertna grupa) uspostavljena je s ciljem sveobuhvatnog planiranja, pripreme i provedbe Politike. Članovi Ekspertne grupe su po jedan predstavnik svih organizacijskih jedinica MO BiH i tri predstavnika Zajedničkog štaba OS BiH. Ekspertnom grupom predsjedava predstavnik GI MO BiH, a zamjenik predsjedavajućeg je predstavnik Sektora za obavještajno-sigurnosne poslove MO BiH.

Ekspertna grupa analizira stanje u oblasti izgradnje integriteta, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije, te predlaže Odboru za integritet konkretne mjere unapređenja stanja iz ove oblasti. Ekspertna grupa se sastaje po potrebi, a najmanje jednom svaka tri mjeseca.

Centar za obuku za operacije podrške miru – PSOTC

Centar za obuku za operacije podrške miru (*eng. - Peace Support Operations Training Centre (PSOTC)*) je uključen u Inicijativu za izgradnju integriteta od 2008. godine, prvo kao domaćin kurseva koje je NATO izvodio za nivo OF-5, kao i platforma za razvoj kapaciteta u ovoj oblasti. Trenutno, uz podršku NATO-ovog Tima za izgradnju integriteta NATO Štaba u Briselu, Centar realizira edukaciju i obuku u oblasti izgradnje integriteta u obliku rezidencijalnih kurseva, kao i uz angažman svog mobilnog tima za obuku u podršci NATO-ovog Tima za izgradnju integriteta.

Od 2008. do 2011. godine PSOTC je bio platforma za realizaciju kursa „Izgradnja integriteta u sektoru odbrane“. Ovo je bio međunarodni projekt koji je vodio Transparency International, a okončan je u uskoj saradnji sa Ženevskim centrom za sigurnosnu politiku (*eng. - Geneva Centre for Security Policy (GCSP)*), Akademijom za odbranu Ujedinjenog Kraljevstva (*eng. - Defence Academy of the United Kingdom*) i Švedskim univerzitetom za odbranu. Namijenjen je bio uglavnom za jugoistočnu Evropu i otvoren za druge zemlje članice Partnerstva za mir (*eng. - Partnership for Peace (Pfp)*), Mediteranskog dijaloga (*eng. - Mediterranean Dialogue (MD)*) i Istanbulske inicijative za saradnju (*eng. - Istanbul Cooperation Initiative (ICI)*). Centar od 2017. godine pruža podršku NATO-ovom Timu za izgradnju integriteta pri realizaciji kursa „Izgradnja integriteta u liderstvu u sektoru odbrane“ u NATO-ovoj školi Oberammergau.

Na osnovu NATO-ovog Plana edukacije i obuke u oblasti izgradnje integriteta i Izvještaja NATO-ovog Tima za izgradnju integriteta, PSOTC je razvio kurs „Izgradnja integriteta u operacijama podrške miru“ u kooperaciji sa Pomorskom postdiplomskom školom i kurs „Izgradnja integriteta za više podoficire“ saradjujući sa Timom za izgradnju integriteta. Centar je počeo sa realizacijom ova dva kursa u 2011. godini. Saveznička komanda za transformaciju (*eng.- Allied Command Transformation – (ACT)*) je dvije godine kasnije certificirala ove kurseve kao „NATO izabrane“ (NATO SELECTED). U maju 2016. godine, kada je PSOTC dobio institucionalnu akreditaciju NATO-a za osiguranje kvaliteta, kursevi su postali „NATO odobreni“ (NATO APPROVED).

Tokom proteklih devet godina, rezidencijalne kurseve u oblasti izgradnje integriteta u PSOTC-u pohađalo je 469 polaznika, a više od polovine njih, tačnije 268, bili su međunarodni polaznici iz 31 različite zemlje.

Organizacione cjeline MO i OS BiH

Organizacione cjeline MO i OS BiH aktivno učestvuju u:

- sveukupnoj implementaciji, pregledu i ažuriranju Politike izgradnje integriteta,
- izradi i provođenju Akcionog plana za prevenciju korupcije u MO BiH i OS BiH, uključujući međusobnu saradnju organizacionih cjelina MO BiH i OS BiH,
- aktivnostima, događajima i obavezama koje MO BiH ima u pogledu izgradnje integriteta, prevencije, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije,

- određivanju lica za kontakt za pitanja iz domena ove politike, koja će ujedno biti članovi Ekspertne grupe za implementaciju Politike izgradnje integriteta,
- vršenju procjene stanja, planiranju i provođenju mjera i aktivnosti na internom nivou, sa ciljem izgradnje integriteta, prevencije, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije.

Profesionalna vojna lica na službi u MO i OS BiH

Sva profesionalna vojna lica (U daljnjem tekstu: PVL) na službi u MO i OS BiH dužna su da podržavaju i poštuju zakone Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te neće preduzimati, usmjeravati niti predlagati aktivnosti za koje se zna, odnosno vjeruje da predstavljaju kršenje postojećih zakona, politika i propisa.

Međutim, PVL u MO i OS BiH imaju pravo na zaštitu. Niko ne smije, ni na koji način, ograničiti komuniciranje vojnih lica sa inspektorima ili Parlamentarnim vojnim povjerenikom. Zabranjeno je poduzimati ili prijetiti nepovoljnim mjerama, odnosno bilo kojim oblikom revanšizma, protiv bilo koje osobe koja je kontaktirala sa

inspektorom. Zabranjeno je spriječiti povoljnu mjeru ili prijetiti da će se spriječiti povoljna mjera za osobu koja traži pomoć od inspektora. U slučaju da vojna lica smatraju da im se desila nepovoljna mjera zbog prijašnjeg kontakta sa inspektorima u jedinici i komandi, slučaj trebaju odmah prijaviti GI MO BiH.

U slučaju da pripadnici OS BiH raspolažu sa informacijama koje, prema njihovom uvjerenju, predstavljaju bilo koji oblik prevare ili korupcije, isto su dužni prijaviti GI MO BiH ili inspektoru u svojoj jedinici.

Prijavu nepravilnosti mogu uputiti najbližem inspektoru lično, putem pisma ili e-maila, ili GI MO BiH putem sistema „Etička linija“. Uvijek mogu ostati anonimni!

Postignuća u izgradnji integriteta

Kao glavni nosilac operativnih aktivnosti iz domena izgradnje integriteta u sistemu odbrane BiH, GI MO BiH je u 2019. godini provodio svoje funkcionalne dužnosti koje podrazumijevaju obuku, pružanje pomoći i preliminarne istrage po zahtjevima za djelovanje inspektora.

Obuka

U prethodnoj godini, 6.221 pripadnik i pripadnica iz MO i OS BiH prisustvovali su obuci iz oblasti profesionalizma, etike, standarda ponašanja i izgradnje integriteta, prevencije diskriminacije, rizika i borbe protiv korupcije, kao i iz domena rodne ravnopravnosti. Od toga, GI MO BiH je proveo obuku za 1.207 pripadnica i pripadnika MO i OS BiH. Ove obuke su provođene na interagencijskom nivou u BiH, ali i na regionalnom i međunarodnom planu kroz prezentaciju dobrih praksi u oblasti integriteta, rodnihi pitanja i prevencije diskriminacije. U okviru Procesu saradnje ministara odbrane zemalja Jugoistočne Evrope (eng. - *Southeastern Europe Defense Ministerial Process – SEDM*), predstavnici GI su izvodili obuku za predstavnike oružanih snaga zemalja jugoistočne Evrope - *United Nations Development Programme - South Eastern and Eastern Europe Clearinghouse for the Control of Small Arms and Light Weapons - UNDP-SEESAC*.

U cilju podizanja kompetencija, inspektori su educirani u zemlji i inostranstvu. Kada je u pitanju funkcionalna edukacija inspektora, posebnu važnost pridajemo usavršavanju po Programu IMET (eng. - *International Military Education and Training (IMET)*), odnosno Kursu za generalne inspektore u SAD-u, na kojem se jednom godišnje educiraju inspektori iz sistema inspektora MO i OS BiH, kao i obuku u oblasti jačanja integriteta koja se organizira od strane NATO-a i Ujedinjenog Kraljevstva.

Radionica o implementaciji zaključaka konferencije Mreže načelnika štabova – „Žene, mir i sigurnost“, 27 - 30. januar 2020. godine, Banja Luka

Zahtjevi za postupanje GI MO BiH

U 2019. godini GI MO BiH i Sistem inspektora OS BiH zaprimili su 424 zahtjeva za pomoć i žalbi od strane pripadnika OS BiH. Od toga je 357 predmeta zatvoreno, 151 predmet ili 43% je ocijenjen kao osnovan, 167 predmeta (47%) je ocijenjeno kao neosnovano, a 39 predmeta (10%) je bilo izvan nadležnosti GI MO BiH.

U 2019. godini oko dvije trećine zahtjeva za pružanje pomoći bili su autorizirani od poznatog prijavitelja, dok su jednu trećinu uputili anonimni prijavitelji. U slučaju preliminarnih istraga omjer je obrnut, što je prikazano u tabelarnom pregledu:

	PRUŽANJE POMOĆI			PRELIMINARNA ISTRAGA			ZATVORENO						OTVORENO (rad na predmetima u toku)		UKUPNO OTVORENI + ZATVORENI				
	Poznat prijavitelj	Anonimno	Ukupno	Poznat prijavitelj	Anonimno	Ukupno	OSNOVANO		NEOSNOVANO		NIJE ZA RAD GI		Poznat prijavitelj	Anonimno					
UKUPNO	156	86	242	65	117	182	91	60	151	69	98	167	26	13	39	36	31	67	424

Kao rezultat predmetnog djelovanja, GI MO BiH i Sistem inspektora OS BiH nadležnim su dostavili 189 preporuka.

U 2020. godini, ovaj broj je značajno povećan, obzirom da su GI MO BiH i Sistem inspektora OS BiH zaprimili 520 zahtjeva za pomoć i žalbi od strane pripadnika OS BiH.

Od toga su 379 predmeta zatvorena u 2020. godini, 136 predmeta (35,9%) je ocijenjeno kao osnovano, dok je 221 (58,3%) ocijenjen kao neosnovan. U ovom periodu GI MO BiH je procijenio da 22 predmeta (5,8%) nije iz nadležnosti GI MO BiH.

U 2020. godini broj autoriziranih zahtjeva od poznatog prijavitelja je smanjen i iznosi oko 43%, dok se oko 57% odnosi na anonimne prijavitelje. U slučaju preliminarnih istraga omjer je ostao na nivou iz 2019. godine, što je prikazano u tabelarnom pregledu:

UKUPNO	PRUŽANJE POMOĆI			PRELIMINARNA ISTRAGA I ISTRAGA			ZATVORENO (379)									OTVORENO			
	Poznat prijavitelj	Anonimno	Ukupno	Poznat prijavitelj	Anonimno	Ukupno	OSNOVANO			NEOSNOVANO			NIJE ZA RAD GI			Poznat prijavitelj	Anonimno	Ukupno	UKUPNO OTVORENI + ZATVORENI
							Poznat prijavitelj	Anonimno	Ukupno	Poznat prijavitelj	Anonimno	Ukupno	Poznat prijavitelj	Anonimno	Ukupno				
143	118	261	83	176	259	74	62	136	76	145	221	7	15	22	69	72	141	520	

Po oblastima, najveći broj zahtjeva za djelovanje inspektora se odnosi na personalna prava, prava iz oblasti plaća i naknada, kršenje internih procedura, neprofesionalno ponašanje i zloupotrebu položaja.

U 2020. godini, GI MO BiH je nadležnima dostavio 103 preporuke, od kojih su:

- realizirane: 48
- nisu realizirane: 36
- u toku (praćenje): 19

Također, smanjeni broj preporuka u 2020. godini, u odnosu na 2019. godinu, odnosi se i na adekvatnu reakciju nadležnih u komandnom lancu, odnosno na stepen realizacije donesenih preporuka i poduzimanja sistemskih mjera na otklanjanju utvrđenih nedostataka u 2019. godini.

Povećan broj pristiglih zahtjeva u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu je rezultat nekoliko poduzetih mjera, kao što su:

- anketa sa preko 1.000 pripadnica i pripadnika MO i OS BiH početkom 2020. godine u okviru izrade Rodne analize OS BiH, kao i provedena anketa sa 210 pripadnica MO i OS BiH u 2019. godini u organizaciji GI MO BiH i Sektora za upravljanje personalom te inspektora komandi i jedinica i kontakt osoba za rodna pitanja,
- ankete o povjerenju u sistem inspektora provedene krajem 2018. i početkom 2019. godine sa preko 900 pripadnika i pripadnice MO i OS BiH,
- veće prisustvo inspektora u komandama i jedinicama OS BiH,

- obuka GI MO BiH sa 1.207 pripadnica i pripadnika MO i OS BiH u 2019. godini, i
- uspostava aplikacije za android telefone „Moj inspektor“.

Aplikacija „Moj inspektor“ je izrađena u nastojanju da se GI MO BiH približi pripadnicima OS BiH. Ona omogućava pristup najvažnijim sadržajima vezanim za etiku i profesionalizam i bez pristupa internetu.

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.andromo.dev842018.app955606>

Prijem i zadržavanje u službi

Na osnovu provedenih analiza, a uvažavajući aktuelni socio-demografski i ekonomski ambijent, od strane ministra odbrane naložene su i aktivnosti koje uključuju analizu koncepta prijema i zadržavanja u službi. Razlog ove aktivnosti je smanjen broj kandidata u proteklim godinama, te očekivani veliki broj odlaska iz službe zbog penzionisanja. Naime, u periodu od 2020 - 2027. godine očekuje se odlazak u penziju oko 1.000 oficira i oko 1.500 podoficira. Uporedo s tim, jedna od predloženih mjera od strane GI MO BiH je i unapređenje standarda pripadnika MO i OS BiH kroz povećanje plaća. Izmjenom člana 15. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, koji se odnosi na dodatke, omogućilo bi se uvođenje dodataka za deklarisanе jedinice, terenski rad, stražarski dodatak, rad sa opasnim materijama, kao i dodatak za civilna lica koja rade isti ili sličan posao kao i njihove kolege vojna lica. Nastavak funkcionalnih zadataka i implementacija aktivnosti iz Programa reformi, također bi trebali pomoći u animiranju i zadržavanju osoblja.

Implementacija Plana integriteta 2015 - 2019.

Ministarstvo odbrane je, u skladu sa Strategijom za borbu protiv korupcije u periodu 2015 - 2019. godine, implementiralo najveći dio mjera i aktivnosti iz Plana integriteta za period 2015 - 2019. godina. Od predviđenih 186 mjera u potpunosti je realizirano njih 132, dok je 41 aktivnost djelimično realizirana i iste su prenesene u aktivnosti Plana integriteta i borbe protiv korupcije u MO BiH za period 2020 - 2024. Posebno važna aktivnost, koja je realizirana u okviru provođenja Plana integriteta, je i analiza provedenih mjera u oblasti smanjenja rizika od korupcije od strane Komisije za procjenu radnih mjesta od rizika na korupciju u MO BiH i GI MO BiH. MO BiH je u okviru saradnje sa NATO predložilo da se predmetno iskustvo prezentira kao dobra praksa drugim partnerima u okviru projekta NATO - Building Integrity.

Sistemska rješenja

U cilju unapređenja integriteta i profesionalizma, pored pružanja pomoći i intervencije u pojedinačnim slučajevima, GI MO BiH u saradnji sa drugim organizacionim cjelinama MO i OS BiH analizira i sistemske probleme i daje prijedloge za njihovo rješavanje utemeljene na istraživanjima.

U tu svrhu u protekom periodu urađeno je više analiza, kao što su:

- Analiza trendova u zahtjevima za djelovanje inspektora;
- Analiza u oblasti privremenog angažiranja PVL i CL na službi u OS BiH;
- Analiza plaća uposlenih u MO i OS BiH;
- Istraživanje „Položaj žena u MO i OS BiH“;
- Analiza realizacije preporuka NATO Ekspertnog tima za izgradnju integriteta;
- Analiza provođenja mjera u oblasti smanjenja rizika od korupcije u saradnji sa Komisijom za procjenu radnih mjesta od rizika na korupciju u MO BiH;
- Analiza percepcije mogućih neprimjerenih uticaja na rad uposlenih u MO i OS BiH.

Na osnovu preporuka iz ovih analiza, a u saradnji sa nadležnim organizacionim cjelinama MO i OS BiH te po određenim pitanjima i Parlamentarnog vojnog povjerenika, **ažurirani** su postojeći ili doneseni novi propisi u MO i OS BiH, s ciljem otklanjanja uočenih sistemskih problema.

Značajan broj tih propisa je izrađen uz podršku NATO Štaba Sarajevo, EUFOR-a, Ambasade UK u BiH i CIDS-a, kao što su:

- Instrukcija za nabavke izuzete iz Zakona o javnim nabavkama i Instrukcija o hitnim nabavkama,
- Izmjene i dopune Pravilnika o ocjeni zdravstvene sposobnosti,
- Izmjene i dopune Pravilnika o profesionalnom razvoju i upravljanju karijerom,
- Izmjene i dopune propisa koji reguliraju izbor i selekciju personala u operacijama podrške miru,
- Izmjene i dopune Pravilnika o ishrani i uvođenje naknade za topli obrok za lica koja borave u jedinicama preko osam sati,
- Instrukcija o procedurama izdavanja saglasnosti za angažiranje zaposlenih u MO i OS BiH u dodatnim aktivnostima u vanradno vrijeme,
- Etički kodeks ponašanja vojnih lica, kadeta i kandidata na obuci u MO i OS BiH,
- Etički kodeks za učesnike u postupcima nabavke i prodaje u MO i OS BiH,
- Smjernice za provođenje člana 64. stav 2. Zakona o službi u OS BiH, koje se odnose na ostvarivanje prava na plaću po osnovu obavljanja dužnosti umjesto lica koje je odsutno sa posla preko 30 dana,
- Dodatna pojašnjenja Odluke Vijeća ministara o posebnim dodacima na plaću za profesionalna vojna lica u MO i OS BiH u vrijeme pandemije COVID (deminerski i dodatak za pripadnike jedinice za uništavanje NUS).

Pozicija žena u sistemu odbrane Bosne i Hercegovine

U oblasti rodne ravnopravnosti, MO i OS BiH su se pridružili projektu Mreže načelnika štabova „Žene, mir i sigurnost“ (WPS CHODs Network).

Regionalna konferencija „Žene, mir i sigurnost“ u okviru Mreže načelnika generalštabova, 8. mart 2019. godine, Dom OS BiH, Sarajevo

Na osnovu ovog projekta, po prvi put u okviru ove mreže je u martu 2019. godine održana konferencija „Žene, mir i sigurnost“ čiji je domaćin bio načelnik Zajedničkog štaba OS BiH generalpukovnik Senad Mašović.

20. godišnjica Rezolucije Vijeća sigurnosti UN 1325 „Žene, mir i sigurnost“, 30. oktobar 2020. godine, Dom OS BiH, Sarajevo

Na konferenciji su doneseni konkretni zaključci, s ciljem poboljšanja uloge i prava žena u odbrambenom sistemu. Na temelju tih zaključaka, MO BiH je u junu 2019. godine formiralo radnu grupu i izrađen je sveobuhvatni Dinamički plan za implementaciju zaključaka sa konferencije. S tim u vezi, MO i OS BiH proveli su projekat Sveobuhvatne rodne analize sa konkretnim preporukama i prijedlozima za unapređenje stanja u ovoj oblasti.

U realizaciji planiranih aktivnosti veliku podršku nam pruža Ambasada UK u BiH, na čemu smo im jako zahvalni. Ta podrška se posebno ogleda u izradi pomenute rodne analize, ali i realizacije preporuka, što uključuje stručnu i finansijsku podršku.

Izuzetno je važno napomenuti da je BiH je prva država u regiji, a 19 zemlja u svijetu, koja je usvojila Akcioni plan za provođenje UNSCR 1325. U posljednje vrijeme interes žena za pristupanje OS BiH kontinuirano raste, te kao rezultat toga trenutna zastupljenosti žena u OS BiH je 8,1 %.

Žene danas izvršavaju širok spektar dužnosti u OS BiH, od komandnih preko štabnih do raznih specijalističkih dužnosti, a posebno se ističu angažiranjem u mirovnim misijama u svijetu.

MO i OS BiH posebnu pažnju posvećuju rodnoj ravnopravnosti u OS BiH, što potvrđuje činjenica da u svim jedinicama do nivoa bataljona postoje kontakt osobe za rodna pitanja.

Saradnja sa Parlamentarnim vojnim povjerenikom

Pozicija parlamentarnog vojnog povjerenika uspostavljena je s ciljem jačanja vladavine prava, zaštite ljudskih prava i sloboda vojnih lica i kadeta u MO i OS BiH. Zakonom o parlamentarnom vojnom povjereniku BiH utvrđeno je da, prilikom obavljanja poslova iz svoje nadležnosti, vojni povjerenik saraduje sa MO BiH, GI MO BiH, OS BiH i Institucijom ombudsmena za ljudska prava BiH.

Parlamentarni vojni povjerenik i GI MO BiH redovno vrše posjete komandama i jedinicama, te zajednički rade na određenom broju predmeta, što na godišnjem nivou iznosi oko 20 predmeta.

Radna posjeta parlamentarnog vojnog povjerenika BiH
Generalnom inspektoratu MO BiH,
2. april 2020. godine

Radna posjeta parlamentarnog vojnog povjerenika BiH i generalnog
inspektora MO BiH inženjerskom bataljonu, 26. august 2020.
godine, kasarna „Zdravko Čelar“, Derventa

Međunarodna saradnja

U realizaciji svoje misije, GI MO BiH aktivno saraduje sa međunarodnim partnerima: NATO-om, EUFOR-om, Centrom za integritet u sektoru odbrane (CIDS), Ambasadam UK u BiH, generalnim inspektoratima Hrvatske, Slovenije i SAD-a u okviru Regionalnog projekta UNDP/SEESAC o položaju žena u odbrambenom sistemu, ali i sa *Transparency Internationalom*, Misijom OSCE-a u BiH i nevladinim sektorom na obuci i prezentiranju dobrih praksi.

U okviru bilateralne saradnje posebno značajna je podrška SAD-a u oblasti funkcionalne edukacije inspektora u Školi za inspektore Kopnene vojske SAD-a. Sa svoje strane Vlada UK je, u cilju jačanja kapaciteta GI MO BiH i inspektora OS BiH, u 2020. godini donirala informatičku i kancelarijsku opremu za sve inspektore, osigurala podršku za izradu sistemskih dokumenata, za edukaciju inspektora, te razvoj nove baze predmeta inspektora IGARS.

Saradnja sa norveškim Centrom za izgradnju integriteta u sektoru odbrane (eng. - *Centre for Integrity in the Defence Sector - CIDS*)

Norveška je dugoročni partner Ministarstva odbrane BiH u raznim oblastima. U domenu izgradnje integriteta posebno je važna saradnja sa Centrom za izgradnju integriteta iz Osla osnovanim 2012. godine. MO BiH je pred kraj drugog trogodišnjeg projektnog ciklusa i u toku je priprema za naredni petogodišnji ciklus (2020-2025). Dosadašnjim projektima bile su obuhvaćene tri oblasti: javne nabavke, upravljanje personalom i jačanje kapaciteta GI. U narednom ciklusu planira se proširenje projekta i na finansijski sektor. CIDS je kroz spomenute projekte pružio značajnu podršku u organizaciji obuka i radionica koje su rezultirale nizom sistemskih dokumenata, propisa, instrukcija, anketnih listova, analiza, planova i drugih akata kojim se značajno unaprijedio i ojačao integritet i profesionalizam u MO i OS BiH.

Izazovi izgradnje integriteta u narednom periodu

Izgradnja integriteta je kontinuirani zadatak koji ne podnosi zastoje. U tom smislu, MO BiH nastavlja svoje aktivnosti na ovom polju od kojih se, pored redovnih aktivnosti obuke pripadnika MO i OS BiH te promocije vojnog poziva u OS BiH studentima i srednjoškolicima, posebno izdvajaju:

- Implementacija Plana integriteta za 2020 - 2024. godinu;
- Rad na novom Pravilniku o sistematizaciji u MO BiH;
- Praćenje implementacije Inicijative za poboljšanje standarda personala i jedinica u MO i OS BiH;
- Izrada i realizacija novog petogodišnjeg projekta sa CIDS-om;
- Implementacija programa jačanja kapaciteta GI sa Ambasadom UK u BiH;
- Kontinuirana saradnja sa drugim bh. institucijama u oblasti izgradnje integriteta (Parlamentarni vojni povjerenik, Agencija za prevenciju i borbu protiv korupcije, Ured za reviziju institucija BiH) i međunarodnim partnerima kao što su: NATO, EUFOR, CIDS, OSCE, TI, UNDP, ambasade SAD i UK, kao i drugim vladinim i nevladinim organizacijama.

U toku realizacije navedenih planova prirodno je očekivati i neke izazove od kojih je moguće izdvojiti:

1. Nastavak aktivnosti na realizaciji zadataka u okviru saradnje sa NATO-om i zadataka iz Programa reformi BiH u oblasti jačanja integriteta;
2. Kontinuirani rad na smanjenju broja zahtjeva za djelovanje inspektora kroz obuku od strane stručnih službi u oblastima koje su do sada bile predmet djelovanja;
3. Osiguranje potpune implementacije preporuka GI MO BiH od strane nadležnih;
4. Unapređenje disciplinske politike u skladu sa izazovima i trendom utvrđenih nepravilnosti;
5. Nastavak posjeta komandama i jedinicama i provođenje obuke u uslovima ograničene komunikacije izazvane pandemijom;
6. Kontinuirane posjete jedinicama u operacijama podrške miru od strane inspektora MO i OS BiH;
7. Poboljšanje standarda i opremljenosti pripadnika OS BiH;
8. Poduzimanje mjera na realizaciji planova iz oblasti ravnopravnosti polova i prevencije bilo kojeg oblika diskriminacije;

9. Dosljedna implementacija Plana integriteta i borbe protiv korupcije 2020-2024. god.;
10. Osiguranje neophodnog nivoa uključenosti svih odgovornih subjekata u sistemu odbrane u cilju održavanja dostignutog nivoa povjerenja i percepcije javnosti o stepenu otpornosti sistema odbrane na korupciju i u periodu 2021-2024. i stvaranje pretpostavki za povećanje nivoa integriteta i otpornosti na korupciju, pa samim tim i boljeg nivoa percepcije i povjerenja javnosti;
11. Održavanje dostignutog nivoa saradnje sa partnerima u oblasti jačanja integriteta i unapređenje saradnje u oblastima kao što su razmjena dobrih praksi i obuka ključnog personala u MO i OS BiH.

Kad se sve uzme u obzir, rezultat svih mjera izgradnje integriteta poduzetih od strane MO i OS BiH je ohrabrujući za daljnje napore. Naime, prema istraživanju javnog mnijenja Vijeća za regionalnu saradnju,³ odbrambeni sektor u BiH godinama slovi za jedan od najmanje zahvaćenih korupcijom. U 2019. godini ispitanici su ga smatrali najboljim sektorom u tom pogledu, dok je u 2020. godini rangiran kao drugi.

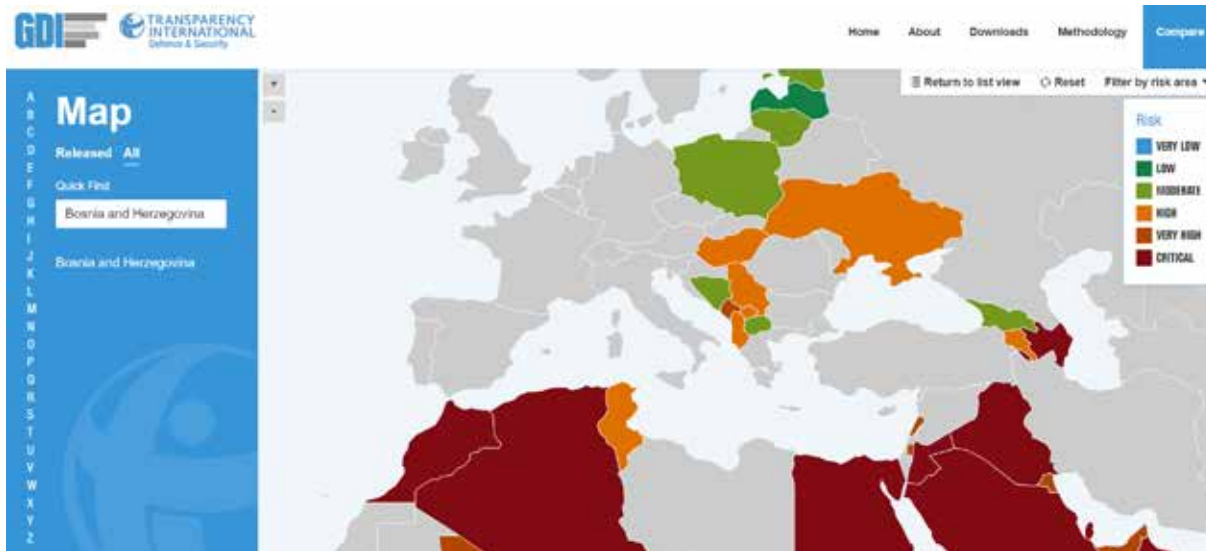
Tabela 1:

U kojoj mjeri se slažete ili ne slažete da su sljedeće kategorije u vašoj ekonomiji afektirane korupcijom?

	Kategorija	BiH 2020.	BiH 2019.
1.	Vjerske zajednice	52	59
2.	Obrana	55	53
3.	NVO	62	58
4.	Obrazovni sistem	68	75
5.	Poslovni/privatni sektor	73	76
6.	Mediji	77	69
7.	Carina	79	74
8.	Zdravstvene usluge	80	81
9.	Parlament	80	79
10.	Javni službenici/državna služba	80	81
11.	Sudstvo	81	81
12.	Policija	82	80
13.	Političke stranke	84	85

Izvor: Regional Cooperation Council, Balkan Barometer 2019, str. 102; RCC, Balkan Barometer 2020, str. 107.

³ https://www.rcc.int/download/docs/2020-06-Balkan-Barometer-Public-Opinion_final.pdf/bf27f9fc10de8a02df9db2b60596f0cd.pdf

<https://ti-defence.org/gdi/map/>

Prema novoj evaluaciji *Transparency Internationala* (*Transparency International's Government Defence Integrity Index – GDI*), a što je 9.12.2020. godine i objavljeno na <https://ti-defence.org/>, **BiH je ostvarila značajan napredak** i svrstana je u grupu **C – umjeren rizik** od korupcije u sektoru odbrane. Dakle, iz grupe **D – visok stepen rizika** od korupcije, BiH je svrstana u povoljniju grupu **C – umjeren rizik od korupcije u sektoru odbrane**.

Naime, prethodna evaluacija od strane *Transparency Internationala* je završena i objavljena 2015. godine. Prema evaluaciji koja je izvršena 2015. godine, BiH je bila ocijenjena kao zemlja koja je bila svrstana u grupu **D – visok rizik od korupcije** u koju se svrstavaju zemlje sa visokim indeksom rizika od korupcije u sektoru odbrane.

Na osnovu rezultata predmetne evaluacije za period 2018 - 2020. godina, ostvaren je napredak u oblasti **Političkog rizika (Political risk), Personalnih rizika (Personnel risk) i Finansijskog rizika (Financial risk)**.

Treba istaći da su pojedini segmenti u oblasti odbrane, koji su bili predmet evaluacije u okviru *Transparency Internationala* (*Transparency International's Government Defence Integrity Index – GDI*), ocijenjeni **maksimalnim ili visokim brojem bodova i svrstani u najbolje grupe A (Veoma mali rizik) ili B (Nizak rizik)**, što znači da je BiH u odbrambenom sektoru po nekim segmentima uspjela da se svrsta **u sam vrh po performansama u oblasti smanjenja rizika od korupcije**. U te grupe je svrstan dio koji se odnosi na dokumenta i procedure, kao i poduzete mjere iz oblasti procjene rizika, mjera na izgradnji integriteta, obuke u oblasti integriteta, prijema i obrade i rada na žalbama na nepravilnosti u MO i OS BiH, te segmenta upravljanja finansijama i personalom u MO i OS BiH.

Pomoćnik generalnog sekretara NATO-a za operacije

Gospodin John Manza, pomoćnik generalnog sekretara NATO-a za operacije (ASG OPS), na sastanku predstavnika NATO-a iz Brisela i Misije BiH pri NATO-u održanog 24. septembra 2020. godine, pohvalio je napore koje MO i OS BiH ulažu u projekat Izgradnje integriteta riječima: „MO i OS BiH su šampioni u oblasti razvoja izgradnje integriteta (BI) u OS BiH“, te naglasio da se „naš uspješan primjer stalno naglašava u aktivnostima koje NATO poduzima na ovom polju.“

Stav parlamentarnog vojnog povjerenika Boška Šiljegovića o saradnji sa GI MO BiH

„Usvajanjem Zakona o parlamentarnom vojnom povjereniku BiH i Pravilnika o saradnji Parlamentarnog vojnog povjerenika BiH sa Ministarstvom odbrane BiH otpočela je uspješna saradnja između Parlamentarnog vojnog povjerenika BiH i Generalnog inspektorata MO BiH, koja se ogleda kroz zajedničku podršku i saradnju, te kroz najvažniji dio zajedničkog rada kroz utvrđivanje činjenica po prijavama koje podnesu pripadnici OS BiH. Utvrđivanje činjenica i rješavanje prijava predstavlja srž našeg zajedničkog rada. U periodu pandemije COVID-19 to je bio poseban izazov kako sa aspekta uzimanja izjava tako i prikupljanja dokumentacije i informacija, što uspijevamo izvršavati na obostrano zadovoljstvo. Poseban kvalitet rada sa Generalnim inspektoratom MO BiH predstavljaju zajedničke posjete komandama i jedinicama OS BiH gdje na direktan način u razgovorima sa vojnicima, podoficirima, oficirima i civilnim licima na službi u OS BiH sagledavamo stanje u kojem borave, koji su problemi sa kojima se susreću i na osnovu kojih se pokreću inicijative i preporuke, a koje imaju za cilj ispravljanja uočenih propusta“, poručio je parlamentarni vojni povjerenik, gospodin Boško Šiljegović.

Britanski ambasador Nj.E. Mathew Field

Povodom svečanog uručjenja dokumenta „Rodna analiza OS BiH“, 9. juna 2020. godine u Domu OS BiH, ambasador Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u BiH Nj.E. Mathew Field zvanično je predao informatičku i kancelarijsku opremu Generalnom inspektoratu MO BiH.

Tom prilikom, ambasador Field je naglasio da je „Ured generalnog inspektora odgovoran za borbu protiv korupcije i izgradnju integriteta, te djeluje kao savjetodavno tijelo za pripadnike i pripadnice Oružanih snaga BiH. U ovim teškim vremenima, ovo je posebno važno i zaista mi je drago što možemo pomoći rad Generalnog inspektorata. Oprema

Donacija opreme Generalnom inspektoratu MO BiH i pomoć u izradi Rodne analize OS BiH, 9. juni 2020. godine, Dom OS BiH, Sarajevo

je samo dio šireg projekta vrijednog sto sedamdeset hiljada KM. Sljedeći stadij će se fokusirati na integraciju i finalizaciju razvoja modernog softvera.“ Ambasador Field je podržao održavanje konferencije za generalne inspektore u regionu i obuke za inspektore, te istakao: „Veliko mi je zadovoljstvo da vidim rezultate našeg programa saradnje u polju odbrane. Mi i naši NATO saveznici ostajemo spremni da vas podržimo kada god možemo.“

13. konferencija Generalnog inspektorata MO BiH

Na 13. konferenciji Generalnog inspektorata MO BiH i inspektora u OS BiH održanoj u Domu OS BiH 24. aprila 2019. godine, samostalni izvršilac za pitanja odbrane i civilne komande nad OS BiH u Predsjedništvu BiH Ranko Ninković izjavio je:

„Generalni inspektorat je veoma važan organizacioni dio Ministarstva odbrane i važan instrument u rukama ministra odbrane. Zadaci inspektorata kroz obuku i obrazovanje profesionalnih lica, pružanje pomoći, preliminarne istrage i istrage omogućavaju sagledavanje stanja u svakom segmentu odbrambenog sistema i Oružanih snaga.

Posebno je značajan angažman Generalnog inspektorata na iniciranju i davanju preporuka za poboljšanje određenih propisa od značaja za Oružane snage i Ministarstvo odbrane. Prethodno iskustvo nam govori da su mnogi problemi otklonjeni i da su određena pitanja bolje regulirana nego što je to bilo ranije. Generalni inspektorat je u prethodnom periodu opravdao svoje postojanje i značajno doprinijelo unapređenju stanja u Oružanim snagama.“

13. konferencija Generalnog inspektorata MO BiH i inspektora u OS BiH, 24. april 2019. godine, Dom OS BiH, Sarajevo

14. konferencija Generalnog inspektorata MO BiH

Na 14. konferenciji Generalnog inspektorata MO BiH i inspektora u OS BiH, komandant NATO Štaba u Sarajevu brigadni general William J. Edwards i komandant EUFOR-a generalmajor Reinhard Trischak izjavili su:

14. konferencija Generalnog inspektorata MO BiH i inspektora u OS BiH,
11. mart 2020. godine, Dom OS BiH, Sarajevo

Komandant NATO Štaba

„Zadovoljstvo mi je učestvovati na ovoj konferenciji. Drago mi je što imam priliku da se obratim ovom cijenjenom skupu. Reći ću vam malo o sebi i svom iskustvu s generalnim inspektorima iz SAD-a. Kad sam bio komandant bataljona, nisam znao šta su radili. Mislio sam da vani pregledavaju stvari pokušavajući uhvatiti komandante ako pogriješe kako bi ih otpustili. Tako sam držao glavu dolje i samo sam radio svoj posao i nadao se da su konačno otišli.

Kada sam postao komandant brigade, sa povećanjem čina i odgovornosti, ulogu inspektora sam vidio na drugačiji način, vidio sam puno više. A komandanti brigada, kao što ste i vi, imaju mnogo obaveza. Zaključio sam da bih trebao

naučiti šta to inspektori mogu učiniti za mene. Tako sam kao novi komandant pozvao novog inspektora brigade da popije kafu sa mnom. I počeo sam da shvatam mnogo toga.

Shvatio sam da mogu učiniti neke stvari za mene i za moju komandu. Tražio sam da mi pomognu da vidim neke aspekte problema koje meni kao komandantu nije bilo lako vidjeti. Saznao sam da je korisno s vremena na vrijeme konsultirati inspektora o potencijalno kontroverznim i teškim odlukama koje moram donijeti, a vezanih za pitanja kojima sam se bavio. I to sam radio prije nego što je problem postao problem. Saznao sam zapravo da inspektor želi upravo ono što komandanti na svim nivoima žele. Oni žele da njihove jedinice budu najbolje jedinice u OS.

14. konferencija Generalnog inspektorata MO BiH i inspektora u OS BiH,
11. mart 2020. godine, Dom OS BiH, Sarajevo

General Ahmić će danas predstaviti puno podataka i statistika o nepravilnostima i izazovima. I dok to čini, savjetovao bih vam da razmislite o sljedećem: Koji su problemi ili nedoumice jedinstveni za vašu jedinicu i povezuju li se sa bilo kojom prikazanom statistikom? Može li vam Generalni inspektorat pomoći da dobijete informacije za rješavanje ovih problema prije nego što postanu veći problemi? Veći problemi koji će taj problem dovesti u stanje nerješivosti. To će vašu jedinicu učiniti boljom i Oružane snage BiH će sigurno osnažiti.“

Komandant EUFOR-a

„Čvrsto stojim pri svom mišljenju o značajnoj ulozi Generalnog inspektorata. On služi kao institucionalni mehanizam koji osigurava kontinuirano profesionalno ponašanje, što podrazumijeva osnovne vojničke vrijednosti, kao što su: integritet, etičnost i poštivanje zakona i ostalih propisa u cijeloj organizaciji. Profesionalni i etički standardi štite Oružane snage u cjelosti. Osim toga, a što je možda još važnije, oni štite i prava i status vojnog osoblja. Sveobuhvatan i sistematičan pristup izgradnji integriteta u odbrambenom sektoru dalje je od ključne važnosti, isto kao i *nulta tolerancija korupcije*. Oboje se zagovara tokom obuke i školovanja osoblja u OS BiH.

Korištenjem otvorenog i dostupnog sistema za prijavljivanje svih mogućih nepravilnosti u MO i OS BiH i dalje je od suštinskog značaja. Nikad se ne može dovoljno snažno istaći koliko su ove mjere važne za moral i duh zajedništva u Oružanim snagama. Zbog toga bi inspektori u Generalnom inspektoratu i komandama i jedinicama Oružanih snaga BiH potpuno opravdano trebalo da se ponose zbog važnog posla koji obavljaju i zbog svog doprinosa podizanju ugleda OS.

Isto tako, građani Bosne i Hercegovine moraju imati povjerenja u lični integritet, privrženost Ustavu i sposobnost pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Generalni inspektorat jača to povjerenje, čime se također jačaju Oružane snage. Stabilne i sposobne Oružane snage utiču na stabilizaciju i integraciju u cijelom društvu. Na više načina Oružane snage se ističu kao primjer drugima. U tom smislu, vrijednost uloge Generalnog inspektorata je očigledna i on ostaje jedno od osnovnih sredstava za održavanje i zaštitu ugleda Oružanih snaga među građanima kojima služe.“

Brigadni general Eric Folkestad komandant NATO Štaba u Sarajevu

„Izuzetno cijenim važnost uloge Ureda Generalnog inspektorata Ministarstva odbrane BiH, u cilju jačanja integriteta, profesionalizma, etike, odgovornosti i transparentnosti u radu u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH. Obavljajući ovu dužnost, u veoma kratkom vremenskom periodu upoznao sam se sa aktivnostima koje provodi Generalni inspektorat MO BiH, na osnovu čega mogu da izrazim zadovoljstvo nivoom saradnje NATO Štaba u Sarajevu i ove institucije.

NATO Štab u Sarajevu je opredijeljen da se dosadašnja dobra saradnja ojača, te će u tom cilju nastaviti sa pružanjem podrške aktivnostima Generalnog inspektorata MO BiH u realizaciji njihovih funkcija i drugim izazovima s kojima se suočavaju. Na osnovu svog profesionalnog iskustva, radeći u različitim jedinicama, svjedočio sam da su napori inspektora bili izuzetno cijenjeni, obzirom da su bili značajna podrška komandantima u stvaranju uslova da jedinice održavaju borbenu gotovost i efikasnost, a da se u isto vrijeme brinu o profesionalizmu, redu i disciplini svih pripadnika.

Karakteristike i funkcije vojske predstavljaju specifičan sistem, koji također zahtijeva specifično zalaganje cjelokupnog personala. Stoga je veoma značajno preventivno djelovanje inspektora koji predstavljaju oči, uši, glas i savjest komandanata, te na taj način iskazuju spremnost da svakodnevno ispituju adekvatnost instrumenata

koje koristi komanda, a često gledaju i van tih okvira, a sve u cilju sprečavanja individualnih, profesionalnih ili organizacijskih propusta, odnosno unapređenju sistema u cjelini. Stoga, opredijeljenost NATO Štaba u pružanju podrške Generalnom inspektoratu OS BiH nema alternativu.“

Svein Eriksen, međunarodni ekspert, CIDS

„CIDS ima dugogodišnju saradnju s Ministarstvom odbrane Bosne i Hercegovine. Ova brošura je jedna od mnogih inicijativa koje smo podržali tokom posljednjih osam godina. Tokom ovog perioda, ostvarili smo veoma dobru saradnju sa zvaničnicima na svim nivoima u Ministarstvu odbrane. Posao nije uvijek bio lak i još puno toga treba uraditi. Ali naši partneri su pokazali opredijeljenost, predanost i, u teškim situacijama, građansku hrabrost. Takav napor donio je rezultate, koji su primijećeni i izvan granica Bosne i Hercegovine. Ministarstvo je provodilo mjere koje je CIDS koristio kao model i u drugim zemljama. Ovdje mislim na metodu i praksu Ministarstva za mapiranje rizika od korupcije, kao i na propise za cijeli ciklus javnih nabavki.

Korupcija podriva demokratiju i vladavinu zakona. Korupcija također povećava rizik od sukoba i nasilja. U ovom drugom smislu, tijela državne sigurnosti, što svakako uključuje i Ministarstvo odbrane, imaju odgovornost od najveće važnosti. Kao što možemo vidjeti iz skorije historije Bosne i Hercegovine, okruženje koje u normalnom vremenu potiče korupciju, u vanrednim okolnostima može prouzrokovati nešto mnogo gore - nasilne ekscese velikih razmjera koji uzrokuju smrt, patnju i ekonomsku propast. Dužnost poslušnosti prema nadređenima, prema dobro utemeljenim, etički ispravnim uputstvima ključna je za Oružane snage. Međutim, nekritička poslušnost kada se radi o nezakonitim i nemoralnim naredbama predstavlja prijetnju civiliziranom društvenom poretku i, potencijalno, miru. Svim članovima odbrambenog ustrojstva treba biti jasno stavljeno do znanja da postoji dužnost koja nadilazi slijepu poslušnost, odnosno dužnost djelovanja na temelju etičke svijesti. Ne smijemo zaboraviti da smo pojedinačno odgovorni za svoje postupke. U tom smislu, objavljivanje ove brošure smatram veoma pozitivnim korakom ka stvaranju takve svijesti.“

Generalni inspektor Nacionalne garde Maryland brigadir Mark Lent

Brigadir Mark Lent, generalni inspektor Nacionalne garde Maryland, nakon učešća na konferenciji GI MO BiH u ljeto 2019. godine u Konjicu, za američki časopis ARMY i web-stranicu Asocijacije Vojske SAD-a (AUSA) izjavio je: „Rukovodstvo Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH posvećeno je održavanju profesionalnog sistema inspektora i cilju da inspektori služe komandantima na održavanju spremnosti.

Institucija Generalnog inspektorata i sistema inspektora u MO BiH se izuzetno brzo modernizira, obzirom na korištenje i novih tehnologija u radu, kao što je web-aplikacija - Moj inspektor. Generalni inspektorat MO BiH i inspektori u OS BiH odlučni su u izvršavanju zadatka kao američki generalni inspektori. Oni predvode u osiguravanju povjerenja u javne institucije.“

Predstavница NATO-a iz Brisela dr. Nadia Milanova

Prilikom analize realiziranih mjera po preporukama NATO-ovog Ekspertnog tima za izgradnju integriteta, predstavnica NATO-a iz Brisela dr. Nadia Milanova izrazila je zadovoljstvo napretkom MO BiH od 2014. u procesima koji vode ka jačanju integriteta, povećanju transparentnosti, ali i efikasnosti MO i OS BiH. Posebno je istakla značaj i ulogu PSOTC-a u BiH kao partnerskog centra za obuku i edukaciju koji kroz svoje programe ima važnu ulogu za OS BiH, ali i za druge države.

Analiza realiziranih mjera po preporukama NATO Ekspertnog tima za izgradnju integriteta,
28. februar 2019. godine, Dom OS BiH, Sarajevo

GENERALNI INSPEKTORAT Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine

NADLEŽNOSTI

- Osigurava provođenje Kodeksa i standarda ponašanja pripadnika MO BiH i OS BiH.
- Osigurava da pripadnici MO BiH i OS BiH štite i održavaju državnu imovinu i koriste je samo u propisane svrhe.
- Osigurava da pripadnici MO BiH i OS BiH ne obavljaju bilo kakve aktivnosti koje ih mogu dovesti u sukob interesa.
- Osigurava poštivanje zabrane političkog i javnog djelovanja pripadnika MO BiH i OS BiH.
- Osigurava da pripadnici MO BiH i OS BiH podržavaju Opći okvirni sporazum za mir u BiH.
- Provodi obuku pripadnika MO BiH i OS BiH iz profesionalizma i etike.
- Inicira i provodi istrage o navodima o lošem vladanju pripadnika i zloupotrebama od pripadnika OS BiH i uposlenika MO BiH.
- Savjetuje ministra odbrane BiH u vezi uklanjanja okolnosti koje štete moralu, djelotvornosti i ugledu MO BiH i OS BiH.
- Preporučuje izmjene ili dopune propisa ili kreiranje novih standarda.

Imate pravo na zaštitu!

Niko Vas ne smije, ni na koji način, ograničiti u komuniciranju sa inspektorima.

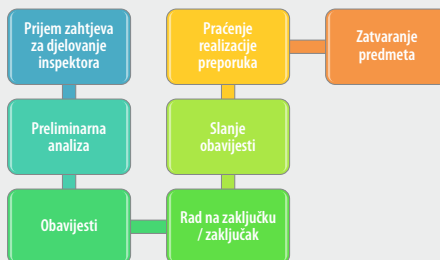
Zabranjeno je poduzimati ili prijetiti nepovoljnim mjerama, odnosno bilo kojim oblikom revanšizma, protiv bilo kojeg lica koje je kontaktiralo sa inspektorom.

Zabranjeno je spriječiti povoljnu mjeru ili prijetiti da će se spriječiti povoljna mjera za lice koje traži pomoć od inspektora.

U slučaju da smatrate da Vam se desila nepovoljna mjera zbog prijašnjeg kontakta sa inspektorima u Vašoj jedinici i komandi, slučaj odmah prijavite u Generalni inspektorat Ministarstva odbrane BiH.

Proces djelovanja po Vašem predmetu

Po okončanju rada inspektora imate pravo biti informirani isključivo o činjenicama koje se Vas samih tiču.

Po okončanju rada na slučaju, inspektor nije nadležan za sprovođenje mjera za otklanjanje nepravilnosti, već isključivo daje preporuke i prati realizaciju istih prije zatvaranja predmeta.

Imate pravo na povjerljivost

Svaki vaš kontakt sa inspektorom je povjerljiv. Inspektor je obavezan maksimalno štitići Vaš identitet, kao i identitete svih lica koja komuniciraju s inspektorom.

Iako je inspektor obavezan na svaki mogući način štitići povjerljivost informacija i zaštitu identiteta, isto se ne može u potpunosti garantovati.

PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA POMOĆ

Uvijek pokušajte prvo riješiti svoj problem putem lanca komandovanja i kontrole.

Zahtjev za pomoć možete uputiti ličnim kontaktom, telefonom, elektronskom poštom, pismom ili anonimno.

Zahtjev za djelovanje inspektora možete preuzeti na web stranici Ministarstva odbrane - mod.gov.ba

**MO BiH > STRUKTURA > SEKTORI >
GENERALNI INSPEKTORAT**

PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA DJELOVANJE

U slučaju da raspoložete sa informacijama koje, prema Vašem uvjerenju, predstavljaju bilo koji oblik prevare ili korupcije, isto ste dužni prijaviti Generalnom inspektoratu MO BiH.

Prijavu nepravilnosti možete uputiti Vama najbližem inspektorom lično, putem pisma, ili e-maila ili Generalnom inspektoratu Ministarstva odbrane putem sistema "Etička linija". Uvijek možete ostati anonimni!

etickalinija.ba

Osigurajte dovoljno informacija

Prilikom podnošenja zahtjeva za djelovanje inspektora, bez obzira da li se radi o zahtjevu za pružanje pomoći, žalbi ili prijavi nepravilnosti, ukoliko ste u mogućnosti osigurajte inspektorima dokaze vezane za Vašu žalbu ili prijavu.

Na ovaj ćete način možete znatno uticati na sam tok istrage, odnosno ubrzati donošenje zaključka inspektora.

Pratite nas i na društvenim mrežama:

Web MO BiH

<https://www.mod.gov.ba>

Web OS BiH

<http://os.mod.gov.ba>

<https://www.facebook.com/modbih>

Kanal Ministarstva
odbrane BiH na
<https://www.youtube.com>

www.mod.gov.ba

